

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor*, udg. af JØRGEN OLRİK , 1919-20, s. 209. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-falster01-shoot-idm140591133601056.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor

En stenrig jydsk Stormanda) havde en Søn og en Datter, hinanden aldeles ulige i medfødt Art, af hvilke man med *Valerio Maximo* b) burde kalde den første sin Slægts *mørke Plet*, den sidste dens *Lysstraale*. Ingen kunde nemlig overgaa *hende i Dyder* og *ham i Laster*: *hun* teede sig saa vel, at hun snarere tyktes at skænke end at skyldte Forfædrene Adelskab; *han* derimod var alt, da han havde anlagt Mandsdragt, sunket til Bunds i Lediggang og Legemets Vellyster og var gaaet saa vidt i Galenskab, at han uden at ænse Forældrenes Formaninger bortsløsede til Skalkestykker sin Fædrearv, som burde tjene til Æresglans for hans adelige Byrd, daglig formerede sine Regninger og omsider lønlig flygtede ud af Landet i Favnen paa den lumpneste Skøge. Deraf blev Følgen, at Faderen forandrede sit Testamente og indsatte Datteren til eneste Arving af sine Ejendomme, men gjorde den skarnagtige og vanslægtede Broder Liderlig arveløs. Der var nogle, hvem denne Straf syntes lidt ubarmhjærtig, fordi vi se mange unge Personer, naar Alderen har udraset, vende tilbage til Sans og Samling; saaledes som vi læse at *Scipio Africanus* vendte omc), hvilken siges at have ført et uordentligt Levned i sine første Ungdomsaar; ligesaa *C. Valerius Flaccus* d), som begyndte sin Ungdom fordærvet af Overdaadighed; *Q. Catuluse*), hoshvem man vil finde mange Vellyster, ifald man ransager 210 hans tidligere Liv; *L. Sulla* f) som lige til den Folkeforsamling, hvor han blev valgt til Rentemester, havde ført et Liv besmittet med Vin, Ukyskhed og Lyst til Abespil; etc. etc. - Der var ogsaa andre, som misundte Datteren Arven og talte om, at Kvindesind ej kan rumme saa stort et Stykke, men for det meste opblæses af egenraadigt Overmod og fordærvet af Overdaadighed, ej uden Skade for Land og Folk, og at Romerne desaarsag med Rette havde udgivet den *Voconiske Lov* g) om at begrænse Kvinders Arvelod; at *Lycurgus* h) med Rette havde truffet Anstalt desangaaende, hvilken befalede at Laconernes Jomfruer skulde *giftes uden Medgift; for at det skulde være Hustruer og ikke Formuer, som udvalgtes, og for at Mændene kunde holde deres Kvinder stmgere i Ave, naar de ej holdtes i Tømme af nogen Medgift* (som *Justini Ordi*) lyde); at det endelig med Rette er forordnet af enhver nogenlunde forstandig Lovgiver, at af al Arv skal Mand tage større Lod end Kvinde. - Dette og meget andet havde en Heltinde, min saare forstandige og højlærde Velynderindej), hørt fremsætte ved et talrigt Gæstebud, og tiltalte nu en af Gæsterne, der var særdeles hadsk mod Kvindernes Arvedel, med disse Ord: »Du«, sagde hun smilende, »har uden Tvivl eftertragtet et rigere Giftermaal, som det har været din Skæbne at gaa Glip af. Jeg for min Del tvivler ikke om, at vort Køn lider af en Art Overdaadigheds-Syge; men hvo er uvidende om, at vi i alle Maader have denne Last tilfælles med Mændene? Se dig om efter det fornemmere mandlige Afkom 211 her til Lands: de fleste af disse øde ganske vist deres Stamme i et bundløst Svælg af Løstgighed; de opsluge ofte de største Godser eller opsluges af Godserne; de sætte den største Lykke, ja den største Agt og Ære i Umaadelighed i Vellyst; de rejse udenlands som Ødelande og vende hjem med Pungene tomme, hvilke de udbare fyldte med Guld, ej uden største Skade og ofte Vanære for Fædrelandet; de ere i vore Dage de allerkvindagtigste (thi hvad er nu om Dage vor Verden andet end en Fruerstue?), saa at jeg desaarsag ej kan se, hvad Forskel der er paa de to Køn anden end Skægget, eller hvad Aarsag der er til at Kvindernes Ret skal hæmmes ved et ugunstigere Arve-Maal end de liderlige Mandfolks, da dog hine, som forefaldende Exempla allevegne bevidne, tage bedre Vare end disse paa deres Gods, bygge sparsommeligere og underholde færre Tjenere, Hunde og Heste. De vilde maaske være nyttigere for Landet, hvis de fra Begyndelsen af deres Livstid bleve vænnede til Arbejde og holdtes strammere i Tøjle af Lykken.« - Overfor dette blev Modparten fast aldeles stum (thi han kunde ikke frikende sit Køn for hin *Enni* Bebrejdelse hos *Ciceronem* k):